

de kor

Juli 1953, 3e Jrg. no. 7

Redactie-Administratie: Bob Entrop, Zeezwaluwstraat 201/203-Schev.
Telefoon: 554210

W A T D O E N W E O P C O N T A C T -

AVONDEN ?

Misschien zal de lezer denken: "Is dat nu niet een punt wat met de contactlieden besproken moet worden, inplaats van in de Kor. "Ja en neen" is het antwoord. Natuurlijk is deze vraag rechtstreeks van belang voor die steden, waar een contactgroep - beter werkgroep - in het leven geroepen is, maar ook voor die leden, die enkele geestverwanten in hun omgeving weten te wonen, kan dit artikelje misschien een zetje in de goede richting zijn. Het zetje om - en wie dat nu eigenlijk gaat doen blijft gelijk - de andere B.M.-ers in dezelfde stad of de naaste omgeving eens bij je thuis uit te nodigen voor een praatavondje. Wanneer dat eerste begin gelegd is, zal zeker de wens naar voren komen, om meerdere keren en liefst regelmatig bij elkaar te komen om van gedachten te wisselen. Dat is vooral in een jonge werkgroep wel het onderwerp voor de contactavonden. De groep is nog te klein om nu eens een spreker uit te nodigen, die met film, of lantaarnplaatjes één of ander "zee-onderwerp" komt aansnijden. Maar juist de kleine kern, kan zeer vruchtdragend werken en uitgroeien tot een flinke werkgroep, zoals wij die nu in Den Haag en Utrecht bv. kennen.

Nu ook voor die beide groepen hier een kort woord. De contactman heeft weer een maandelijks convocatie de deur uitgestuurd waarin hij zijn werkgroepers voor een interessante avond heeft uitgenodigd. Er leeft in hem dan een stille hoop: dat ze nu eens allemaal zullen komen! Aan de voorbereiding van de contactavond heeft nog al wat vast gezeten; de spreker -muit eigen kring - heeft zich veel tijd gegeven om de spreekbeurt goed te vervullen, kortom, al het werk wat achter de schermen verzet werd heeft recht op waardering en beloning in de vorm van de aanwezigheid van alle werkgroepers.

Wij kennen mensen, die nog niet één contactavond hebben overgeslagen en zij zijn het, die zeggen dat ze iedere keer weer wat "opgestoken" hebben. Met belangstelling zien zij steeds weer naar de volgende convocatie uit. Dat zijn de "geheide" B.M.-ers. Zo moesten ze allemaal zijn. Eigenlijk toch in hun eigen belang.

Laten de contactlieden - met alle lof voor hun enthousiasme - de contactavondmagneet goed geladen houden. Ik wil daarmee zeggen. Maak Uw avonden zo gezellig en attractief mogelijk. IOp Uw initiatief, Uw vindingrijkheid en Uw bindende kracht komt het maar al te vaak aan. Wanneer U - hoe moeilijk of het ook in kleine kring soms valt - probeert om Uw avonden zo te maken dat zij Uw werkgroepers ook iets brengen, iets waaraan men wat heeft, waarvan men wijzer werd, dan zal men tevreden zijn en graag de contactavonden bezoeken.

KRABBEN

IN HET ZEE - AQUARIUM

Het is wel opmerkelijk, dat sommige zee-aquariumliefhebbers zo'n afkeer hebben van krabben. Het gaat soms zo ver, dat zij zich met hand en tand verzetten tegen de aanwezigheid van krabben in hun aquaria. En waarom? Meestal is het geijkte antwoord, dat zij van de bak een ruïne maken, door alle rotspartijen omver te werpen en door hun graaflusten. Ook wordt de vechtlust en de vraatzuchtigheid van krabben vaak als argument genoemd.

En nu zou ik juist zo graag in dit artikel een goed woordje willen gaan doen voor de gepantserde ridders van de Noordzee, omdat het met al de opgesomde slechte eigenschappen van krabben in het algemeen toch nog wel losloopt en zeker omdat hun levensgewoonten, welke zo ontzettend leuk en boeiend zijn, juist in een zee-aquarium zo mooi te bespieden zijn. Zij hebben nog een punt in hun voordeel, omdat de meeste soorten vaak geen buitennissige eisen stellen en dus voor de beginner ook tot de gemakkelijk te houden dieren behoren.

Voor ik nu met U een wandeling langs de verschillende soorten ga maken moeten we toch eerst de aandacht geven aan het aquarium en de inrichting ervan. Vooropgesteld ben ik persoonlijk een voorstander van gezelschapsaquaria, waarbij dus een levensgemeenschap wordt opgebouwd, welke uit verschillende soorten dieren en wieren bestaat. Dat we hierbij het natuurlijke milieu als uitgangspunt nemen spreekt vanzelf. Dit houdt dus in, dat we die wieren en dieren bij elkaar brengen, welke ook in de vrije natuur min of meer een gesloten gemeenschap vormen, dieren dus, die elk op zich aan een typische verblijfplaats in de natuur gebonden zijn. En dan zullen we meteen zien, dat er dan ook zelfs in het aquarium van een "min of meer" harmonisch geheel sprake kan zijn. Laat ik dit eens met een voorbeeld illustreren.

De havenhoofden van Scheveningen vormen een oord, waar menig lid van de Haagse Werkgroep op jacht gaat naar de begeerde dieren voor zijn bak. Deze plaats leert hij, wanneer hij ondanks zijn verzamelenthousiasme ook zijn ogen goed de kost geeft, goed kennen. Dan valt het hem op hoe arm deze hoofden bv. aan zeeanjelieren (*Metridium senile*) zijn, vooral de grotere exemplaren. De anemoon, welke hier domineert is de Paardeanemoon (*Actinia equina*) waarvan de kleurvariateiten naar zeldzaamheid gerangschikt zijn: bruin, rood en groen.

Wanneer we nu eens in gedachten twee aquaria naast elkaar opstellen:
A een aquarium gevuld met mooie grote zeeanjelieren en bevolkt met strandkrabben.

B een aquarium gevuld met paardeanemonen en bevolkt met een flink aantal strandkrabben.

De bezitter van aquarium A zal vaak lelijke woorden tegen de krabben zeggen, wanneer zij onbesuisd over zijn vol ontplooide zeeanjelieren

wandelen of ze met de scherpe punten van hun looppoten irriteren. Een anjelier is een "fijngevoelig wezen". Bij de minste aanraking trekt hij zich schoksgewijze in en dan duurt het soms een hele tijd, eer de peederdonsachtige tentakelkroon weer naar buiten komt. Daarom zullen in een aquarium bevolkt met krabben, anjelieren vaak door deze schuinsmarcheersdiers geïrriteerd worden en zelden allemaal mooi geopend staan. De liefhebber, die een B aquarium verzorgt kan en van zijn paardeanemonen en van zijn krabbenfamilie genieten, want let U maar eens op, hoe een paardeanemoon op aanraking - en dat mag gerust een forse aanraking zijn -

Hij reageert in het geheel niet! Je zou haast zeggen, dat de krab meer last heeft van de anemoon - wanneer hij met de heftige netelcellen van de tentakels kennis maakt - dan omgekeerd.

We zullen straks nog zien dat zelfs verschillende krabbensoorten uitermate rustig van aard zijn, zodat de klacht in het begin van dit artikel genoemd, meestal alleen gericht zijn tegen de strand- de zwem- en de Noordzee-krab.

Uit het voorbeeld moge duidelijk worden, dat wanneer we de dierencombinatie met zorg kiezen, het nog wel meevalt. Dat ook de inrichting van het aquarium aangepast moet zijn aan de eisen welke de dieren stellen, spreekt vanzelf. Zo moet er voldoende zandbodem vrij blijven om de krabben gelegenheid te geven zich rustig te kunnen ingraven. Verder zal een rotspartij aanwezig moeten zijn om de krabben hun klautertoeren te laten verrichten. Ook voor de paardeanemonen is een stevige aanhechtingsplaats wenselijk.

Krabben hebben over het algemeen - vooral de grotere exemplaren strandkrab, om maar te zwijgen over de Noordzeekrab - nogal krachtpatsersallures. Wanneer wij dus een rotspartij uit kleine lichte stenen zouden opbouwen, dan lopen wij het gevaar dat ons bouwwerk nog wel eens lichtelijk verstoord zou kunnen worden. Min of meer wankelgebouwde rotspartijen zijn over het algemeen uit de boze in een aquarium met vrij beweeglijke dieren. Omvallende stenen zouden de ruiten kunnen doen sneuvelen. Maar dit alles behoeft nog geen reden te zijn om krabben uit de bakken te weren. We moeten alleen maar voorzorgsmaatregelen treffen, dat zo iets niet voor kan komen.

Immers, ook met grote brokken rode lavasteen, basalt en lei kunnen we een prachtige rotspartij bouwen, welke zeker niet door krabbenkracht omver gedrukt kan worden.

Persoonlijk heb ik wel eens acht knapen van strandkrabben bij de andere dieren in één aquarium gehouden. Het waren heren, voor wiens scharen je wel even wilde oppassen, maar van steenlawines en steenruïnes geen sprake!

Oh ja, ik weet het, het kunnen druktemakers zijn, vooral wanneer er gevoerd wordt en een ingegraven strandkrab met veel tam-tam plotseling uit het zand naar boven stuift. Maar is dit eigenlijk niet een mooie waarneming wat betreft het subliem reageren van het reuk-smaakorgaan van de strandkrab.

Wat de vraatzucht van de krabben betreft, ook dat valt best mee, wanneer we er voor zorgen dat de dieren regelmatig en voldoende gevoerd worden. Zij zullen zich misschien nog wel eens aan een mede-aquariumbewoner vergrijpen, maar vaak zijn het dan - precies als in de natuur - de zwakke, en minder vlugge dieren, die ten slachtoffer vallen.

Wat het voedsel betreft zijn krabben over het algemeen niet kieskeurig: mossel- en visvlees, wormen, muggenlarven etc. wordt met graagte verorberd.

Het is ontzettend leuk om te zien hoe een strandkrab, nadat hij van een opengebroken mossel bezit heeft genomen, deze keurig met beide handen leeg eet. Of beter nog: met één hand houdt hij zijn mosselbord vast en met de andere schaar lepelt hij stukje voor stukje naar zijn mond. Het is ook aardig waar te nemen, hoe een strandkrab, wanneer hij hongerig is, en geen kant en klaar voedsel in het aquarium kan vinden, zelf een mossel weet open te krijgen. Ik heb hem zien manouvreren met zo'n mossel tussen de scharen, waarbij hij de mossel zo draaide, dat de ronde achterkant van de schelpkleppen - dat is de plaats waar de adembuis en de mooie franjeachtige mantelrand naar buiten steken - voor zijn scherpe kaken bereikbaar werd. Juist zoals een kind een lekkere verse Parijse wafel langs het randje afknabbelt, zo vernielt ook de krab de mosselrand, welke juist op die plaats het dunst is. Eenmaal een randje eraf, wordt het gat al spoedig groter en de rest van het verhaal kunt U begrijpen. Misschien zal het de lezer duidelijk worden, dat er aan krabben in het aquarium toch heus wel iets meer te zien is, dan zo oppervlakkig vermoed wordt. Ik heb dan nog niet eens van de zeer interessante krabbenparing gesproken, die we in het aquarium van A tot Z kunnen volgen.

Het is echter niet de bedoeling van dit artikel op de biologische bijzonderheden van de krabben of één bepaalde soort krab in te gaan, maar veel meer een klein overzicht te geven van die krabben, welke ik in mijn aquaria korte of langere tijd heb mogen verzorgen.

Stellig zullen daarbij enkele soorten onbesproken of slechts volledigheidshalve kort gememoreerd worden, omdat ik daarvan zelf geen ervaring-gegevens bezit of van andere zee-aquariumhouders ken.

Het zijn vaak soorten, welke óf moeilijk te bemachtigen zijn, of waarvan het transport over lange afstand te veel moeilijkheden met zich brengt. Ik denk hierbij aan de Augustinuskrab (*Lithodes maja* L.), welke ver uit de kust en vrij noordelijk gevangen wordt.

Het belangrijkste toch voor de liefhebber is wel om te weten welke krabbensoorten niet alleen te bemachtigen maar ook goed in een zee-aquarium te houden zijn.

Welke dat zijn? Dat leest U in de volgende Kor!

Bob Entrop.-

B L E N N I U S P H O L I S (L)

door E.L. Hoog.

Al eerder - nu bijna reeds twee jaar geleden - werd dit visje door mij als een aardig en goed te houden diertje in de Kor besproken. Toch heb ik hem nadien maar bij één lid aangetroffen; iets wat mij zeer verwonderd heeft, daar hij voor ons Hagenaars gemakkelijk te verkrijgen is.

Elke zomer kunnen we hem op het havenhoofd van Scheveningen vangen. Gisteravond bracht ik er weer een tiental van een excursie mee. Ze waren $1\frac{1}{2}$ tot 2 cm groot, wat veel kleiner is dan vorige jaren om deze tijd. De koude zomer zal er wel schuld aan zijn.

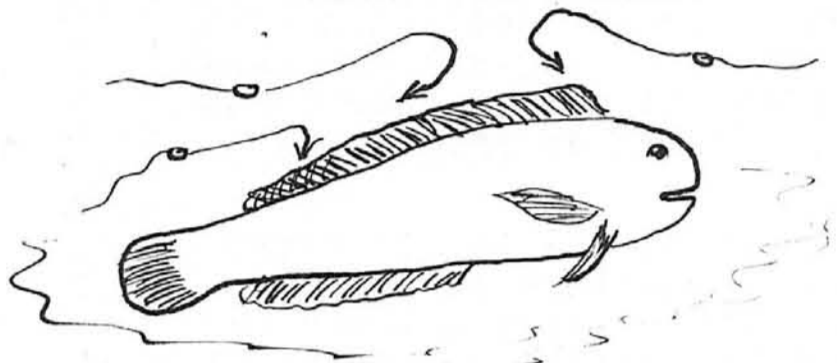
Blennius pholis behoort tot de Fam. Blenniidae (Slijmvissen). Voor verdere soortbeschrijving zie "Vissen van Nederland" door Dr H.C. Redeke. Iets van de kleur en de verspreiding wil ik toch wel vertellen. De kleur is zeer veranderlijk, van geelgroen tot bruingeel met grillige vlekken en strepen. De rand der anaalvin is diepzwart. Hij komt voor langs de kusten van West-Europa, van Gibraltar tot Noorwegen (Bergen). Volgens Redeke is hij zeldzaam in de Noordzee. Deze gegevens zijn uit de jaren 30-40. Helpt U mee om te onderzoeken of dit nu langs de gehele kust anders

is? Graag ontvang ik alle waarnemingen in deze.

Nu, hoe vang ik Blennius? Hij zit veelal in plasjes van maar enkele centimeters diep en nogal tegen de randen, zelfs vaak er buiten. Door zijn aan de omgeving aangepaste kleur is hij moeilijk te onderscheiden. Daar is echter wel iets op te vinden. Door met de hand voorzichtig door het water te gaan, vertonen de heren zich meestal wel. Dan is het een eenvoudige zaak ze met het meegebrachte netje te vangen. De voeding is erg simpel, want ze eten met graagte enchytraeën, muggenlarven, wormen en mosselvlees. Als men dit royaal en regelmatig geeft, gedijen ze als de spreekwoordelijke kool, en zijn na een jaar zeker tien centimeter lang.

In verband met hun levenswijze moeten we er voor zorgen dat er een flink stuk rots boven water uitsteekt. Deze visjes gaan - zoals reeds eerder werd medegedeeld, graag "aan land", waar zij soms uren lang vertoeven. Dit alleen al stempelt hen tot bijzondere dieren, welke de moeite waard zijn om te bezitten.

Ziet, dat U ze te pakken krijgt, deze passagierende vissen. Een bron van vermaak en studie!



INHAKEN OP DE BLENNIUS !!!!!

1. In mijn bak huppen - want echt zwemmen doen ze eigenlijk niet - een aantal Bl. pholis rond, welke er als de kippen bij zijn, wanneer er gevoerd wordt of er iets nieuws in het aquarium komt. Onlangs legde ik een mooie

Noordhoren (*Neptunea antiqua*) in het aquarium, welke geheel overdekt was met kalkkokerwormen (*Pomatoceros triqueter*), die weldra hun mooie kieuwpluimpjes naar buiten staken. De Blennius-jes hupten weldra over de Noordhoren heen, draaiden hun kop heen en weer en haptten - vaak met succes - naar de kalkkokerwormen. Wel trekt de kalkkokerworm zich bij de minste aanraking of trilling (flinke tik tegen de aquariumruit) in zijn koker terug, maar de bliksemsnelle snibbige hap van de Blennius bleek vaak toch nog vlugger en . . . goed gericht te zijn.

2. Ik mag gerust zeggen, dat Blennius pholis heel goed met Paardeanemonen (*Actinea equina*) samen te houden zijn. In, tussen en over een heel "veldje van Paardeanemonen" scharrelt de Bl. pholis rustig heen en weer. Het schijnt alsof de netelcellen hem niets deren. Stukjes mosselvlees scharrelt hij rustig tussen de anemonen uit, terwijl zijn staart over de tentakelkrans heen ligt.

3. Op het Noorderhavenhoofd van Scheveningen (Z.zijde) vond ik tegen het einde van de eb een Blennius tussen de grote basaltblokken. Hij lag op een stukje strand lekker in het zonnetje te bakken. Als een slang had hij zijn staart omgekruld. In de naaste omgeving was geen water te bekennen, zodat we wel haast moeten aannemen, dat hij daar gedurende de gehele eb heeft gelegen. Wie heeft dat wel eens van een vis gehoord? Uren buiten het water en dan nog wel lekker in het zonnetje! Zijn huid was kennelijk wat uitgedroogd, maar toch was hij monter en wel. Toen ik hem met een klein takje uit zijn hoekje bij de muur verdreef, spartelde hij levendig. In de vangpot zwom hij enkele seconden later lustig rond, alsof er niets gebeurd was.

4. De Heer E.L. Hoog vraagt om meerdere waarnemingen. Deze zullen echter pas kunnen komen, indien de liefhebbers ook dit visje in het aquarium bezitten. Wie dicht bij woont kan ze zelf vangen. Voor de inlanders is de N.Z.S. er, die zijn best zal doen er een partijtje van in voorraad te krijgen, zodat ook de ver van de kustwoners dit visje kunnen bestellen.

Bob Entrop.-

CARNICUS, die weer enige tijd niets van zich heeft laten horen, neemt zijn plaats achter de boekentafel in voor de bespreking van enkele nieuwe werken alsmede enige herdrukken.

Wanneer we met de herdrukken beginnen zijn het twee excursieboekjes WAT VIND IK LANGS HET STRAND, door Dr. W.J. Prud'homme van Reine en WAT VIND IK IN DE DUINEN eveneens door Dr. W.J. Prud'homme van Reine, welke uitgegeven werden door W.J. Thieme & Cie, Zutphen. Het boekje "Wat vind ik langs het strand" beleeft al zijn vierde druk, terwijl het andere deeltje met slechts enkele veranderingen zijn tweede druk ingaat.

Het eerste boekje is een handig werkje, speciaal voor beginnende verzamelaars en stranjutters geschreven, waarmee zij heel veel dieren op naam kunnen brengen. Naast hele pagina's tekeningen wordt van ieder dier een korte beschrijving gegeven. De tekeningen vervaardigd door L.P. Pouderooyen zijn zeer duidelijk. De heer L.R. uting, tekende de vissen en de vogels. By een eventuele volgende herdruk zou men naar onze smaak wel de afbeelding van het harnasmantje en de zeegrondeel wat moeten herzien. Ook de haarkwal op plaat XIII zou misschien nog wel wat karakteristieker afgebeeld kunnen worden. Het zyn echter min of meer onbelangryke "fouten", die aan dit boekje kleven, maar van de praktische waarde niets afdoen.

Vanaf het strand naar de duinen is maar een wip, en wie na een fikse strandtippel, graag met de wind in de rug door de duinen terugkeert, steke het deeltje "Wat vind ik in de duinen" in zyn zytas. Al wat zyn oog boeit in de vorm van een vogel, een plant, een blem, een paddestoel, een kevertje of een dartel vlindertje vindt hy overzichtelyk besproken terug in zyn excursieboekje. Het strandboekje kost gebonden F. 3,50, het deeltje over de duinen F. 4,50.

Weekdieren II door W.S.S. van Benthem Jutting (Serie: Wat leeft en groeit)

Reeds eerder besproken wy in deze rubriek een boekje Weekdieren I door Kees Hana, dat in de zelfde serie door Het Spectrum te Utrecht werd uitgegeven. Kees Hana besprak daarin de zeemollusken, terwyl in het deeltje dat nu voor ons ligt de niet mariene mollusken voor het voetlicht gebracht worden. Eigenlyk is dit niet juist gezegd, want de lezer moet niet denken in dit boekje uitgebreide determinatietabellen te vinden. Daarvoor wordt in dit boekje naar andere literatuur verwezen. Veelmeer is het het doel van de auteur om juist, dat wat meestal uit het slakkenhuis verdwenen is, het dier zelf, eens nauwkeuriger te gaan bekijken. Vo ding, ademhaling, bloedsomloop alsmede de voortplanting en de ontwikkeling van deniet mariene mollusken worden in de eerste hoofdstukken besproken. Interessant zyn zeker die hoofdstukken waar gesproken wordt over hoe en wat de weekdieren waarnemen, alsmede hun verhouding tot deorganismen uit hun omgeving. In het naschrift zegt de auteur, dat met dit boekje natuurlyk niet alles over deland- en zoetwatermollusken gezegd is. Het is prettig te lezen, dat hy ons opwekt serieze waarnemingen te gaan doen, welke ons bospad kruisen of die we in sloten of vaarten met een schepnet kunnen opdiepen. De prys bedraagt ingebonden F.3,90 en ingenaaid F.2,90.